

REDSKAB

Stil skarpt på gruppearbejde i undervisningen

Dette redskab henvender sig til lærere i grundskolen, som ønsker at styrke elevernes gruppearbejde. Et vellykket gruppearbejde opstår nemlig ikke af sig selv og er ikke noget, eleverne bare kan. Det skal læres og øves – og understøttes af læreren.

Redskabet er tænkt til brug i jeres team, fx et klasseteam eller årgangsteam. Redskabet lægger op til, at I er nysgerrige på jeres praksis og sammen får øje på ting, som I vil afprøve eller udvikle, når det gælder gruppearbejde i undervisningen.

Afsættet for redskabet er EVA's udgivelser om gruppearbejde. Læs eventuelt materialet, hvor både lærerperspektiver, elevperspektiver og konkrete erfaringer med gruppearbejde formidles. Eller se powerpointen med de vigtigste pointer, inden I stiller skarpt på jeres egen praksis. Materialerne findes [her](#).

Seks veje til at styrke elevernes udbytte af gruppearbejde

Redskabet giver seks bud på, hvordan I kan udvikle elevernes samarbejdskompetencer og styrke deres evne til at arbejde i grupper. I kan vælge at drøfte spørgsmålene punkt for punkt, eller I kan prioritere de punkter, der optager jer mest. De seks veje er:

1. Overvej, hvornår eleverne skal arbejde i grupper.
2. Vær tydelig i instruktion og struktur.
3. Lær eleverne om samarbejde.
4. Skab deltagelsesmuligheder for alle elever.
5. Overvej lærerrollen undervejs i gruppearbejdet.
6. Skab en fælles retning på skolen.

Bliver I særligt optaget af nogle af punkterne, kan I drøfte med skolens ledelse, om I skal igangsætte et egentligt aktionslæringsforløb, der går mere i dybden med problemstillingen. Det kan I få inspiration til i udgivelsen *Gruppearbejde i folkeskolen. Erfaringer og inspiration fra aktionslæring om gruppearbejde*.

1 Overvej, hvornår eleverne skal arbejde i grupper

Det gode gruppearbejde starter med jeres didaktiske overvejelser om bl.a., hvorfor og hvornår man beder eleverne arbejde i grupper, og hvilke opgaver man beder dem samarbejde om.

Det er vigtigt, fordi

Gruppearbejdet kan spille sammen med andre dele af undervisningen på flere forskellige måder, og formålet kan variere fra gang til gang. Det er vigtigt at overveje formålet med gruppearbejdet og samspillet med den øvrige undervisning. For uanset om formålet er fagligt eller socialt, har det betydning for tilrettelæggelsen af gruppearbejdet, og for hvordan I kan støtte eleverne undervejs.

Drøft med teamet

Hvilke overvejelser gør I jer typisk, inden I beder eleverne arbejde sammen i grupper? Kom fx ind på:

- Hvorfor I sætter eleverne til at arbejde sammen i grupper
- Hvad eleverne skal have ud af gruppearbejdet (fagligt, relationelt, samarbejds-mæssigt)
- Hvordan gruppearbejdet hænger sammen med de øvrige aktiviteter i undervisningen
- Hvilke opgaver det er meningsfuldt at arbejde med i grupper
- Hvad der kan blive vanskeligt for grupperne undervejs, og hvordan I kan støtte deres arbejde.

Hvad undrer eller inspirerer jer, når I hører om hinandens overvejelser, og giver det anledning til, at I vil gøre jer andre overvejelser næste gang, I planlægger et gruppearbejde?

2 Vær tydelig i instruktion og struktur

Eleverne har brug for at vide, hvad de skal, inden gruppearbejdet starter, for at de kan komme godt i gang. Hvis det er uklart, opstår der let situationer, hvor de har svært ved at organisere arbejdet og løse opgaverne.

Det er vigtigt, fordi

Når eleverne har en fælles forståelse af opgaven og af rammerne for opgaveløsningen, skaber det tryghed og minimerer forvirring. I kan som lærere blandt andet gøre det klart, hvilke forventninger I har til processen og produktet. Er det fx tydeligt for eleverne, hvem de skal arbejde sammen med, hvor lang tid de har til rådighed, hvor de kan udføre arbejdet, og hvad opgaven går ud på?

Drøft med teamet

Hvad kendetegner typisk den måde, I instruerer og strukturerer gruppearbejde? Kom fx ind på:

- Hvordan I formidler, hvad opgaven går ud på, og hvordan eleverne kan løse den
- Hvordan I sætter rammerne for gruppearbejdet, fx ift. hvem der arbejder sammen, i hvor lang tid og hvorhenne
- Hvordan I formidler jeres forventninger til gruppernes proces og produkt
- Hvordan I gør det klart for eleverne, hvor de kan søge hjælp undervejs.

Hvad undrer eller inspirerer jer, når I hører om hinandens praksis og erfaringer, og giver det anledning til, at I vil afprøve nye greb, når I rammesætter et gruppearbejde for eleverne?

3

Lær eleverne om samarbejde

Samarbejdskompetencer kommer ikke af sig selv, men skal udvikles over tid. At være god til at samarbejde kan fx handle om at give plads til forskellige ideer og at kunne planlægge gruppens arbejde.

Det er vigtigt, fordi

Når eleverne er gode til at samarbejde, er der grobund for vellykkede gruppearbejder. Man kan støtte eleverne i at tilegne sig samarbejdskompetencer ved at give dem erfaring med velfungerende gruppearbejde og ved at tale med dem om, hvad et godt samarbejde er. Konkret kan I tale med eleverne, inden de går i grupper, om, hvilke spilleregler der gælder. Fx at lade alle komme til orde, og at hele gruppen bidrager. Efter gruppearbejdet kan I sammen evaluere, hvordan gruppearbejdet gik.

Drøft med teamet

Hvad kendetegner typisk jeres arbejde med at styrke elevernes samarbejdskompetencer? Kom fx ind på:

- Hvordan I taler med eleverne om, hvad det kræver at arbejde sammen
- Hvordan I støtter eleverne undervejs, fx hvis der opstår konflikter
- Hvilke erfaringer I har med at samle op på gruppernes samarbejde sammen med eleverne.

Hvad undrer eller inspirerer jer, når I hører om hinandens praksis og erfaringer, og giver det anledning til, at I vil afprøve nye greb i den måde, I arbejder med at styrke elevernes samarbejdskompetencer?

4

Skab deltagelsesmuligheder for alle elever

Eleverne har forskellige forudsætninger for at indgå i gruppearbejde. Men de har alle behov for at erfare, at de kan bidrage positivt til gruppens arbejde.

Det er vigtigt, fordi

Selvom eleverne indgår i gruppearbejde med forskellige forudsætninger, har de alle behov for at have en meningsfuld rolle i gruppen. Oplever de ikke dette, kan de risikere at befinde sig i periferien af gruppens arbejde eller direkte at blive meldt ud af gruppen. Det er derfor vigtigt, at læreren stilladserer gruppearbejdet på måder, så eleverne kan deltage med forskellige kompetencer og på forskellige faglige niveauer.

Drøft med teamet

Hvad kendetegner typisk jeres arbejde med at skabe mulighed for, at alle elever kan deltage? Kom fx ind på:

- Hvordan I sammensætter grupperne
- Hvordan I formulerer opgaver, der lægger op til bidrag på forskellige niveauer
- Hvordan I stilladserer og støtter undervejs.

Hvad undrer eller inspirerer jer, når I hører om hinandens praksis og erfaringer, og giver det anledning til, at I vil afprøve nye greb i den måde, I arbejder med at skabe deltagelsesmuligheder for alle elever?

5

Overvej lærerrollen undervejs i gruppearbejdet

Når eleverne arbejder i grupper, kan lærerrollen skifte karakter. Under gruppearbejdet er jeres rolle ikke kun at være formidler af faglig viden, men i høj grad også at have fokus på det processuelle i gruppearbejdet.

Det er vigtigt, fordi

Lærerrollen kan sammenlignes med at være en vejleder, der skal hjælpe grupperne videre i den rigtige retning og understøtte dem både fagligt og processuelt, mens de arbejder. Men det er vigtigt, at I finder den rette balance mellem at være tilgængelige og behjælpelige, hvis eleverne går i stå, og undgå at forstyrre gruppernes arbejdsflow, når de arbejder godt.

Drøft med teamet

Hvad kendetegner typisk jeres erfaringer med og overvejelser over lærerrollen, når eleverne arbejder i grupper? Kom fx ind på:

- Hvad I har fokus på, når I faciliterer og vejleder grupperne
- Hvilke dele af rollen der kan være vanskelige, og hvilke dele I trives med
- Hvordan I håndterer, at det kan opleves som et tab af kontrol, når man ikke kan se, hvad alle grupperne laver.

Hvad undrer eller inspirerer jer, når I hører om hinandens praksis og erfaringer, og giver det anledning til, at I vil afprøve nye greb i den måde, I udfylder lærerrollen, når jeres elever arbejder i grupper?

6

Skab en fælles retning på skolen

Det er en fordel, hvis skolen har en fælles tilgang til gruppearbejde, hvor ledelsen prioriterer og sætter fokus på, at eleverne udvikler deres kompetencer til at samarbejde i løbet af skoletiden.

Det er vigtigt, fordi

En fælles tilgang kan skabe kontinuitet og sammenhæng i måden, gruppearbejde tilrettelægges, på tværs af trin og fag. Samtidig kan I som lærere få mulighed for at sparre med kolleger og sammen udvikle jeres didaktiske tilgang til gruppearbejde.

Drøft med teamet

Hvad kendetegner typisk arbejdet med gruppearbejde på jeres skole? Kom fx ind på:

- Om I oplever en fælles tilgang til gruppearbejde på tværs af fag og klassetrin, eller om I arbejder mere adskilt med gruppearbejde
- Hvad I oplever, at en fælles tilgang kan bidrage med, og om jeres skole har brug for at styrke den
- Hvilke tiltag der ville være relevante at iværksætte for at styrke en fælles tilgang til gruppearbejde.

Hvad undrer eller inspirerer jer, når I hører om hinandens perspektiver på skolens fælles retning, og giver det anledning til, at I vil gå videre med tiltag, der kan styrke den fælles retning?